

Марія Федорів

ВІДЛУННЯ АФГАНСЬКОЇ ВІЙНИ

*Минають дні, ідуть роки.
Життя листки перегортає.
А біль Афгану – навіки,
В душі чомусь не замовкає.*

15 лютого 2015 року виповнюється 26 років з дня виведення радянських військ з Афганістану. Та скільки б не минуло років, не зітруться із пам'яті імена воїнів-героїв. За кожним – свій життєвий подвиг, своя доля.

Рішення про введення радянських військ до Афганістану було ухвалене 12 грудня 1979 р. на засіданні політбюро ЦК КПРС. «Обмежений контингент» військових був втягнений у громадянську війну в Афганістані, яка тривала 3340 діб або 9 років, 1 місяць і 20 днів. Через горнило несправедливої, непотрібної боротьби пройшло понад 160 тисяч осіб, призваних до лав Радянської армії з України. Із них: загинуло 3280, пропало безвісті 80.

Афганістан... Він став синонімом людського горя з присмаком смерті: палюче сонце зранку, спекотний вітер і пісок, що не дає дихати... Таке життя назавжди закарбувалося у свідомості тих, хто його пережив.

Одним із учасників такої масштабної події у всесвітній історії був мій земляк – Галів Дмитро Якович. Народився 17 вересня 1966 року в селі Слобода-Болехівська, Долинського району, Івано-Франківської області. Середню освіту отримав у Слободо-Болехівській ЗОШ I–II ступенів. Пізніше проходив підготовчі курси до армії і там отримав водійські права.

15 квітня 1985 року, на Великдень, разом із товаришами прибули до військкомату, після чого відправили їх до Хмельницького на навчання. Тут Дмитро Якович затримався на один тиждень, де пройшов мандатну комісію. «Нам повідомили, що ми відправляємось у «гарячу точку» – Афганістан. Тоді мені було 19 років...», – розповідає пан Дмитро. З Хмельницького до Києва, з Києва до Махачкали потягом, з Махачкали вантажним автомобілем «Зіл-131» переїхали в Буйнак (містечко, розташоване 30 кілометрів від портового міста – Махачкали). З військової частини відправили 60 чоловік, а на місці виявилось 130. Це були українці з Івано-Франківської, Тернопільської, Чернівецької областей. У Буйна ку перебував 3 місяці на карантині, який передбачав сформувати вправного військового. Саме для цього отримав 9 патронів, як згадає Дмитро Якович «щоб не боявся автомата». В народі існує вислів «Комуś війна, а кому мать родна». Так, замість проходження 500 кілометрової дистанції, воїни проїжджали 15–20 кілометрів, а вночі головнокомандуючі розривали

колони, що рухалися, крали бензин і вранці вільно торгували ним. З боку Радянського Союзу було халатне відношення відносно підготовки військових кадрів, оскільки не було ні інструктора, ні регулювальника навіть на цій, порівняно, невеликій території. «Вночі о пів на першу нас відправили з Байнакудо Грозного, а о шостій годині ранку ми прилетіли в Кабул. Цей день я ніколи не забуду...», – із сумом розповідає Дмитро Якович.

«До цих пір пам'ятаю дорогу, якою ми їхали. Таке враження, що я потрапив у XIII століття. Будинки без вікон, без дверей... В одній частині знаходилась худоба (вівці, верблюди, ішаки), в іншій – люди мешкали. Вперше побачив жінку в паранжі», – згадує пан Галів.

В Кабулі перебував 22 місяці у саперній роті, а також працював старшим водієм. Перевозив усе: дрова, продукти, боєприпаси, воєначальників, тому «подорожував» такими містами: Кундуз, Джалалабад, Файзабад, Чіріка, Саланг та багато інших. Неподалік від пакистанського кордону (50 метрів) проїжджав машиною «Карпати», 16 разів перетнув Саланг, де велися найзапекліші бої. Сюди відправили 139 чоловік. Озброєння та медицина були на високому рівні. Стежили за гігієною. «Я вперше побачив, як б'ють «Урагани». Це дуже страшно і моторошно», – розповідає Дмитро Якович.

Наша колона була під № 175. До весни 1986 року її ніколи не обстрілювали тому, що командир полку вчився у військовій академії в Москві з очільником афганських бойовиків, а після його звільнення розпочалися масові обстріли та чисельні втрати. Начальника штабу звали Януш Руслан Султанович. «Це була сильна людина, вмільний командир, який побував у всіх «гарячих точках», особливо Чіріка та Саланг, яскравий приклад для всіх» – згадує Дмитро Якович. Через 7–8 місяців служби роздали камуфляжну форму Варшавського договору.

Найважче випробування для кожного військового – це проходження серпантину. Перший тунель, довжиною 3,5 кілометрів – відкритий (25 км, підйому та 25 км, спуску). Другий, довжиною 4,5 кілометрів – закритий. Орієнтувались на червоне світло першої машини.

Кожного дня видавали молдавський сухпай (стакан соку, паштет, сир, борщ, каші гречана, рисова та інше). З 1986 року до нас прикріпили 2 собак, одну з них звали Інка. «Справжня роботяга, нагороджена трьома червоними зірками», – з посмішкою згадує пан Дмитро. Вони допомагали виявляти міни та фугаси. Собак годували також сухпаями, але він був набагато кращим, ніж у військових, адже там було тільки м'ясо. Якщо «зальот», то перетворювався на «носильщика» і, відповідно, носив обмундирування, свій сухпай і своїх вірних друзів. Саперна робота надзвичайно складна, оскільки вороги залишали «подарунки» скрізь, найчастіше підкладали їх у магнітофони. Це були непересічні особистості тому, що більшість військових отримали незакінчену вищу, або вищу освіту. Всі були у прекрасній фізичній формі. Кожен отримав своє

прізвисько. Мене називали «Хахол», інколи людей, які розмовляли українською мовою звали «бабаями».

«Привіт з польової пошти» – з усмішкою на устах писав пан Дмитро своїм рідним. Найчастіше переписувався з рідним братом Володимиром. Проте, за власним бажанням, не повідомляв, де саме проходить службу. Довгоочікуваний лист летів зі швидкістю вітру, але через несприятливі географічні умови приходив через 9–12 днів.

18 травня 1987 року повернувся додому. Проте дорога була дуже важкою. З Кабулу переїхали в Туркменістан у містечко Мари. Далі пересуватись не могли, оскільки на воїнів чекав черговий «сюрприз» від Радянського Союзу. Кордон перетнули 12 квітня, а квитки на літак тільки з 29 квітня. Тоді самотужки перереєструвались на поїзд. Добиралися з Махачкалі кораблем в Баку, звідти потягом до Києва, а з столиці – до Львова. Зі мною повернулись живими ще 4 бійців з нашого району.

У 1990 році Дмитро Якимович одружився. Зараз виховує 4 дітей. Має 1 внучку. Здоров'я пана Дмитра погіршилось. Нещодавно в обласній лікарні йому зробили операцію. Гадаю, що це і є відлуння Афганської війни. Проте життєвому оптимізму, веселій вдачі, чудовому гумору Дмитра Яковича можна тільки позаздрити.

Їм випало жити!!! Так кажуть про тих, хто повернувся до рідного дому, а тепер порядкує рідну землю, віддаючи їй свої сили і вміння. Вони пройшли Афганістан і не поповнили списки загиблих, вони і є тією пам'яттю, що пише історію.